

Hírlevél 2014/1.

- **10 ÉVES A DROG FÓKUSZPONT – SZAKÉRTŐI KÖSZÖNTŐ**
- **KÁBÍTÓSZER-FOGYASZTÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ HALÁLOZÁS SZAKMAI TALÁLKOZÓ**
- **FÓKUSZBAN A KÁBÍTÓSZER-FOGYASZTÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ HALÁLOZÁS**
- **ÚJ KIADVÁNYSOROZATOT INDÍTOTT AZ EMCDDA**
- **JELENTKEZŐKET VÁRNAK A 2014. ÉVI EURÓPAI NYÁRI EGYETEMRE**
- **UPSZ! – JANUÁRI AKTUALITÁSOK**
- **NEMZETKÖZI ESEMÉNYAJÁNLÓ 2014**

10 ÉVES A NEMZETI DROG FÓKUSZPONT – SZAKÉRTŐI KÖSZÖNTŐ

A Nemzeti Drog Fókuszpont fennállása 10. évének alkalmából felkértünk hazai szakembereket, mondják el véleményüket, személyes tapasztalataikat a drogmonitorozás helyzetéről, annak alakulásáról és az irodánk munkájáról.

Hihetetlen, hogy elrepült ez a tíz év! A Drog Fókuszpont megalakulástól érdeklődve figyeltem a fiatal, lelkes kis csapatot, ahogy elkezdtétek ezt a nehéz, de szép munkát. Soha nem lankadtatok. Ha mi, a külső szakértők megtorpantunk ott voltatok, s megoldottátok, megszerveztétek. Jó barátság alakult ki, melynek alapja a szakmai tudás és egymás iránti megbecsülés volt. Jelenleg már komoly megbízható információbázis számunkra a Drog Fókuszpont.

Mit is értetek el? Nem egyszerű felsorolni. A honlap, mely naprakész hazai és nemzetközi adatok tárháza, kapcsolatot jelent európai és nemzetközi szervezetekhez. Hírlevél, mely részletesen bemutatja az indikátorokhoz kapcsolódó munkát. Számos szakmai találkozót, konferenciát szerveztetek, részt vettek jogszabályok alkotásában, éves statisztikák, országos kábítószer-helyzet jelentés, beszámolók elkészítésében. A munka sokrétű, de megoldottátok, ugyanakkor kevesebb fény, pompa s elismerés övez benneteket, pedig megérdemelnétek.

A halálozási indikátor, melynek felépítésénél ott voltam, kivívta az EMCDDA megbecsülését is, hiszen közel nulláról indultatok, s napjainkra már az egyik legjobban működő rendszert hoztátok létre. A másik, számomra, de úgy gondolom, az ország részére is kiemelt jelentőségű terület, a Korai Jelzőrendszer naprakész információkkal látja el a kutatókat, igazságügyi-rendészeti szakembereket, s nem utolsósorban a klinikusokat! Munkája nélkülözhetetlen, hiszen a Bűnügyi Szakértői és Kutatóintézettel együtt a szociális hálón keresztül segíti a fiatalokat, hogy a drogfogyasztásuk ne végződjön tragédiával. A többi indikátor munkája szintén nélkülözhetetlen a drogfogyasztási szokások megismeréséhez, prevenció kidolgozásához, de ezt a következő hírlevélnek hagyom.

Gratulálok! „Ez jó multság, férfimunka volt!”

Prof. Dr. Keller Éva

igazgató

Semmelweis Egyetem - Igazságügyi és Biztosítás-Orvostani Intézet

KÁBITÓSZER-FOGYASZTÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ HALÁLOZÁS SZAKMAI TALÁLKOZÓ

A Nemzeti Drog Fókuszpont műhelykonferenciát szervezett a kábítószer-fogyasztással kapcsolatos halálozás adatgyűjtésében érintett szakembereknek 2013. december 6-án. A mintegy 45 fő részvételével zajlott konferencián igazságügyi orvosszakértők, toxikológusok, vegyész szakemberek és államigazgatási szakemberek vettek részt. Tekintettel az új pszichoaktív anyagokhoz köthető halálesetek

számának emelkedésére, a Korai Jelzőrendszer tagjai is meghívást kaptak a találkozóra, melynek délelőtti szekcióján előadások hangzottak el, délutáni szekcióján pedig fórum keretében vitatták meg a szakemberek e témakörök aktuális ügyeit, kérdéseit.

A találkozó első előadásának keretében Horváth Gergely, a Drog Fókuszpont munkatársa bemutatta a 2012-es mortalitási adatokat, valamint az európai helyzetképet. A hazai halálozási adatok szerint a korábbi csökkenő tendencia megfordult. Az opiátok hozzáférhetőségének drasztikus csökkenésével jelentősen csökkent a túladagolások száma is 2011-ig. Az új pszichoaktív szerekhez köthető halálesetek száma azonban emelkedést mutatott, 2012-ben az 5-IT, a 4-MEC volt kimutatható több halálesetben, de GHB/GBL is okozott végzetes túladagolást. A 24 közvetlen halálesetből 18 férfi, 6 nő volt, ami megegyezik az európai helyzettel, mely szerint az évi mintegy 7000 haláleset háromnegyede férfi. Európában az esetek 80%-a köthető valamilyen opiáthoz: jellemzően heroinhoz, metadonhoz, orvosi morfinhoz vagy fentanilokhoz.

A találkozó következő előadását Péterfi Anna, a Drog Fókuszpont munkatársa tartotta, melynek keretében a Korai Jelzőrendszer és a kockázatértékelési eljárások legfrissebb eseményei kerültek bemutatásra. 2013-ban több szer európai kockázatértékelése is zajlott: az MDPV, a Methoxetamine, a 25I-NBOMe és az AH-7921 vonatkozásában hamarosan elérhetővé válnak az ún. Joint Reportok is.

A hazai Büntető Törvénykönyv 2014. január 1-től több ponton is módosult. A kábítószerekkel és az új pszichoaktív szerekkel visszaélés bűncselekményekkel kapcsolatos jogi szabályozás változásait mutatta be előadásában Dr. Varga Orsolya, a Drog Fókuszpont munkatársa. Különös figyelmet érdemel a mennyiségi meghatározások értelmezése, mert az értelmezési korlátok jelentősen befolyásolhatják a jogalkalmazói gyakorlatot is.

A Bűnügyi Szakértői és Kutatóintézet részéről két előadásra is sor került. Csesztregi Tamás a 2013-as, friss adatokat is bemutató előadásában kitért a hagyományos hatóanyagok és az új pszichoaktív anyagok lefoglalási gyakoriságára. Elmondása szerint az új anyagokat is tartalmazó lefoglalások gyakorisága immáron meghaladta a hagyományos szerekét. A legfrissebb, előzetes adatok szerint 2013-ban a pentedron volt a leggyakrabban lefoglalt új pszichoaktív szer, továbbá aggasztó a szintetikus kannabinoidok térnyerése is. Az előadás összefoglalta a Büntető Törvénykönyv legújabb módosításait is. Varga Tibor előadásában az új pszichoaktív anyagok megjelenésének ütemét tekintette át, majd bemutatta az új anyagok kémiai azonosításának nehézségeit és intézetük megoldásait is, ami a vegyész szakértők munkáját segítheti.

Több haláleset is történt 2013 során, melyek új pszichoaktív anyaghoz kapcsolódtak. Dr. Csonka Renáta a Semmelweis Egyetem Igazságügyi és Biztosítás-orvostani Intézetének munkatársa esetbemutatókat tartott, melyek az orvosszakértők munkáját segítik az új szerek okozta elváltozások felismerésében.

A Szegedi Egyetem részéről Dr. Institóris László a Stimuláns designer drogok fogyasztásának gyakorisága 2012-ben a droghasználattal gyanúsítottak körében Csongrád megyében címmel tartott tanulságos előadást. A kutatás során 349 fő biológiai mintáit vizsgálták. Új pszichoaktív stimuláns szer 114 esetben mutattak ki, a leggyakoribb szer a pentedron volt (74 esetben). A többi szer alig néhány esetben fordult csupán elő. A 114 esetből 71 alkalommal különböző szerek kombinációját mutatta ki a toxikológiai analízis, a pentedron mellett az esetek több mint felében jelen volt valamilyen más szer is. A korábban gyakran előforduló MDPV, 4-MEC vagy a mefedron használata ugyanakkor jelentősen visszaesett.

A fogyasztói észrevételeket gyűjtő daath.hu weboldal gazdája Móró Levente az új pszichoaktív anyagok jegyzékét vette górcső alá. Fontos kérdés ugyanis, hogy pontosan mely szerek esnek a szabályozás hatálya alá. A szabályozás törekszik a precíz kémiai leírásra, de a különféle feltételek, anyagok együttes és vagylagos jelenléte számtalan kombinációt eredményez, melynek eredményeként néhány esetben a szer jogi megítélése nem egyértelmű. A generikus szabályozás finomhangolása és a kérdéses esetek tisztázása a jogalkalmazás elengedhetetlen feltétele, szükséges ezért a különböző szakemberek állandó párbeszédének fenntartása.

A konferencia végén a szakemberek kötetlen fórum keretében vitatták meg a felmerült kérdéseket. Több témakör is felmerült: A vegyész szakemberek a toxikológiai elemzés nehézségeire hívták fel a figyelmet. Az új pszichoaktív anyagok kimutatásához használt referenciaanyagok ugyanis

nehezen és olykor csak jelentős késéssel beszerezhetők, valamint nagyon drágák. Az új pszichoaktív szerek farmakológiai és kinetikai jellemzőire vonatkozó ismeretek hiányosak vagy akár teljesen hiányoznak. Az orvosszakértők számára nehéz emiatt megállapítani e szerek élettani hatásait (pl. egy halálesetben betöltött szerepüket) vagy a befolyásoltság mértékét, azaz pl. egy bódult állapotban okozott baleset vagy bódultan elkövetett bűncselekmény

esetében azt, hogy a szer milyen mértékben játszott szerepet. Tovább nehezíti a helyzetet, hogy ezek a szerek (keverékek) jellemzően kombinációban fordulnak elő, továbbá a szerhasználók a kábítószeres vagy új pszichoaktív szerek együttes fogyasztása mellett használhatnak alkoholt és legális szereket, gyógyszereket is. A fenti kérdések az adatgyűjtés számára is kihívásokat jelentenek, mert az adatgyűjtő rendszerek bővítése, átalakítása megkésve követi a piac alakulását. Fontos, hogy a kimutatást végző laboratóriumok ugyanazokat a szereket keressék és a szakemberek hozzáférhessenek a legfrissebb információkhoz. Az új anyagok kockázatértékelése és a szakmai hálózatok támogatása érdekében a Nemzeti Drog Fókuszpont terjeszti az **EMCDDA által közreadott** különféle dokumentumokat, így a **kockázatértékelési beszámolókat**, az **EMCDDA-Europol közös jelentéseket** és koordinálja a **Korai Jelzőrendszer** működését.

A találkozón elhangzottakról bővebb felvilágosítást ad: Horváth Gergely <horvath.gergely@oek.antsz.hu>

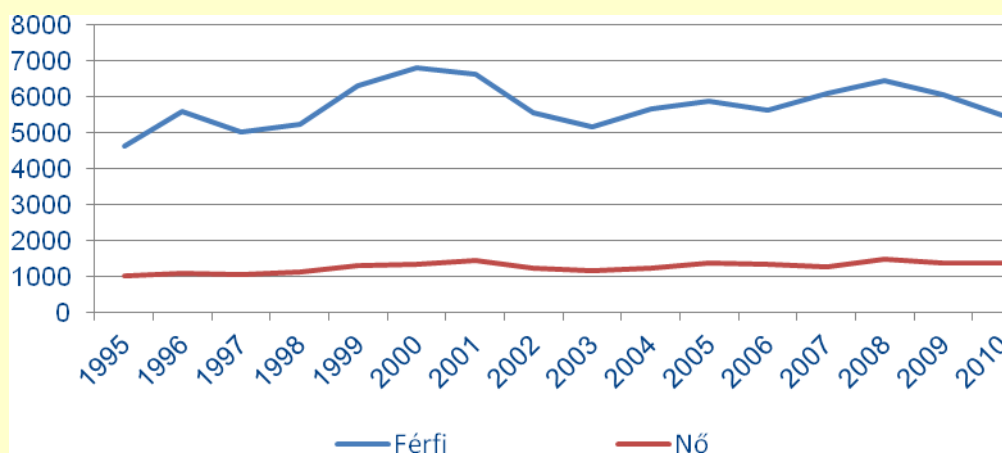
A találkozón elhangzott előadások elérhetők a **Nemzeti Drog Fókuszpont honlapján**. ■

FÓKUSZBAN A KÁBITÓSZER-FOGYASZTÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ HALÁLOZÁS

Európában évente mintegy 7000 kábítószer-fogyasztással összefüggő haláleset jelentenek be a tagállamok az utóbbi években. A 2000-es évek elején csökkenés, majd egy 2008-ban tetőző lassú emelkedés volt megfigyelhető az adatokban. A halálozás emelkedő tendenciát mutat a nők körében.

A legutóbb, 2011 és 2012-es előzetes európai adatok újra kismértékű emelkedést mutatnak. A halálesetek zöme (85% felett) opiátokhoz köthető, évente mintegy 500 eset kokain-fogyasztáshoz kapcsolódik. Az elhunytak átlagéletkora 36 év, az esetek mintegy fele a 25-39 éves korcsoportból kerül ki, a halálesetek 10%-a 25 év alatti fiatalokat érint.

Kábítószer-fogyasztással összefüggő közvetlen halálesetek alakulása nemek szerint 1995-2010 között

Forrás: **EMCDDA Statistical Bulletin**

További információk: **Tények és számok / Halálozás**

ÚJ KIADVÁNSOROZATOT INDÍTOTT AZ EMCDDA

Négy új angol nyelvű kiadvány publikálásával indította útjára az EMCDDA legújabb sorozatát, mely egy-egy szűkebb szakterületet rövidebben, a döntéshozók és a szélesebb nyilvánosság számára is hasznos, gyakorlatias módon kíván bemutatni. A sorozat első négy kötete a **kínálatcsökkentés és belbiztonság európai stratégiáinak** áttekintését; a **droghasználat és a mentális betegségek** kapcsolatára vonatkozó ismeretek áttekintését, a **drogpolitikai képviselői (advocacy) szervezetek** és a **kábítószerre szakosodott bűnüldözési egységek** leírását öleli fel.

Az egyes kiadványokat hírlevelünkben bővebben is bemutatjuk a következő hónapokban.

A kiadványok elérhetők **az EMCDDA honlapján**. ■

JELENTKEZŐKET VÁRUNK A 2014. ÉVI EURÓPAI KÁBITÓSZERÜGYI NYÁRI EGYETEMRE

2014. június 30. és július 11. között kerül megrendezésre Lisszabonban a kábítószer témával foglalkozó következő nyári egyetem. A két hétig tartó program során a résztvevők megismerhetik a kábítószer problémával foglalkozó szakterületek legfőbb kihívásait, és komplex képet kaphatnak az európai kábítószerhelyezetről. Az előadók között szerepelnek az EMCDDA szakértői is. A nyári egyetem során kapott kreditpontokat az ECTS rendszert (Európai kreditátváltási rendszer) alkalmazó egyetemek elfogadják.

A regisztráció megkezdődött, a korán jelentkezők jelentős kedvezményt kapnak a részvételi díjból.

Bővebb információ **a képzés honlapján található**. ■

UPSZ! – JANUÁRI AKTUALITÁSOK

Riasztás

Az EMCDDA ebben a hónapban 1 anyaggal kapcsolatban adott ki riasztást:

Svédország egy halálesetről és három nem halálos kimenetelű mérgezési esetről számolt be az 5-EAPB-hez köthetően.

Jogszabályi változás

2014. január 1-től hatályos a Btk. új pszichoaktív anyagokra vonatkozó 184. §-a. Az Új pszichoaktív anyaggal visszaélés című szakasz részletesen szabályozza a kínálati típusú elkövetési magatartásokat, követve a kábítószerekre vonatkozó rendelkezések struktúráját. A keresleti típusú tevékenységek (birtoklás, megszerzés saját használatra, fogyasztás) nem szerepelnek a törvény által büntetni rendelt magatartások között. A Btk. a büntetendő cselekményekre a kábítószerekre vonatkozó büntetési tételeknél enyhébb büntetést határoz meg az új pszichoaktív szerekre. A csekély mennyiség fogalmát szintén tartalmazza a törvény szövege (ha a készítmény legfeljebb 10 gramm tömegű új pszichoaktív anyagot tartalmaz), mely egységes a 66/2012. Korm. rendelet C jegyzékén szereplő összes anyagra. A kapcsolódó büntetési tételekről a **DAATH infografikája** nyújt összefoglalást.

Az Btk. 2014. január 1-től hatályos verziója [itt érhető el](#).

Az Európai Unió tagállamaiban 2013. december 15. és 2014. január 15. között megjelent új anyagok:

- a **N,N-Diethyl-2-(1-pentyl-1H-indol-3-yl)-4-thiazol-methanamine**, mely azonosításáról Németország tett bejelentést;
- az **N-(2-Methoxyethyl)-N-(1-methylethyl)-2-(1-pentyl-1H-indol-3-yl)-4-thiazol-methanamine**, mely azonosításáról Németország tett bejelentést;
- az **1-(Cyclohexylmethyl)-2-[(4-ethoxyphenyl)methyl]-N,N-diethyl-1H-benzimidazol-5-carboxamide**, mely azonosításáról Németország tett bejelentést;
- a **(E)-1-(1-(2-Morpholino-1-yl)ethyl)indol-3-yl)-3,4,4-trimethylpent-2-en-1-one**, mely azonosításáról az Németország tett bejelentést;
- az **1-(6-bromo-1,3-benzodioxol-5-yl)-N-methylpropan-2-amine** (6-bromo-MDMA), mely azonosításáról az Egyesült Királyság tett bejelentést;
- a **N-benzyl-1-pentyl-1H-indole-3-carboxamide** (SDB-006), mely azonosításáról Finnország tett bejelentést;
- az **Quinolin-8-yl-1-(4-fluorobensyl)-1H-indole-3-carboxylate** (FUB-PB-22), mely azonosításáról Svédország tett bejelentést;
- a **4-bromo-N-methyl-2,5-dimethoxyphenethylamine** (N-methyl-2C-B), mely azonosításáról Finnország tett bejelentést;
- **N-benzyl-1-(5-fluoropentyl)-1H-indole-3-carboxamide** (5F-SDB-006), mely azonosításáról Finnország tett bejelentést.

Forrás: A Korai Jelzőrendszer hálózatába a [Tanács 2005/387/IB határozata](#) alapján érkező bejelentések. ■

NEMZETKÖZI ESEMÉNYAJÁNLÓ 2014

Időpont	Szervező	Cím	Helyszín	Információ
január				
22-24.	Europol és Taix	Workshop on the structure of Organised Crime in and from the Western Balkans	Hága, Hollandia	
29-30.	DG Home Affairs	Conference on 'An open and safe Europe - What next?'	Brüsszel, Belgium	